

Uanmeldte kontroller av Ytterøykylling AS

Virksomhet:	Ytterøykylling AS	Rapport utarbeidet:	06.09.2013, korrigert 24.10.2013
Virksomhetens adresse:	7629 Ytterøy	Virksomhetens kontaktpersoner:	Tore Skjørstad Lasse Kjørstad (27.08.2013)
Organisasjonsnummer:	994 065 122	Deltagere fra Fylkesmannens miljøvernnavdeling:	Anne Sundet Tangen Kristine Molde (23.07.2013) Leif Inge Paulsen (27.08.2013)
Tidsrom for kontrollene:	23.07.2013 og 27.08.2013	Deltager (observatør) 23.07.2013: Deltager 27.08.2013:	Kjell Georg Hegstad, Mattilsynet Repr. fra Levanger lensmannskontor

Rapportens innhold:

Kontrollen omfattet følgende hovedemne:

- utslipp til vann fra produksjonen ved Ytterøykylling AS

Hovedkonklusjon:

Følgende avvik framkom under kontrollen:

1. Bedriften har aktivt satt renseinnretning ut av drift.
2. Det har vært ulovlige utslipp fra bedriften.
3. Bedriften har brutt varslingsplikten til Fylkesmannen.
4. Bedriften har installert knivpumpe på avløpssystemet.
5. Bedriften bryter kravene til fettavskilling av utslippet fra produksjonen.
6. Bedriften bryter driftskrav til fjerning av fast materiale.
7. Bedriften mangler oversikt over egne utslipp til vann.
8. Bedriftens rutiner for forebyggende vedlikehold kan forbedres.
9. Bedriftens rutiner for å behandle eksterne klager kan forbedres.
10. Bedriften leverer noe produksjonsavfall til ulovlig behandling.

Følgende anmerkninger ble gjort under kontrollen:

1. Bedriften mangler automatisk driftsovervåking på avløpsanlegget.
2. Det er behov for å foreta en undersøkelse av dypvannutslippet.

Innhold:

1. Innledning
2. Dokumentunderlag
3. Kontrollens omfang
4. Avvik
5. Anmerkninger
6. Andre forhold

1. Innledning

Denne rapporten er utarbeidet etter uanmeldte kontroller ved Ytterøykylling AS 23.07.2013 og 27.08.2013. Mattilsynet distriktskontoret Sør-Innherred deltok som observatør på kontrollen 23.07.2013. Levanger lensmannskontor deltok på kontrollen 27.08.2013. Kontrollene var initiert av eksterne meldinger til Fylkesmannen om utslipp fra bedriften.

Kontrollene fokuserer på bedriftens oppfyllelse av krav på området utslipp/avløp fra virksomheten, og rapporten viser avvik og anmerkninger avdekket under kontrollene. Som en følge av at kontrollene var spesielt innrettet mot utslipp til vann, var det kun de deler av bedriftens internkontroll som omhandler dette teamet som ble tatt opp på kontrollene. Det ble ikke foretatt full gjennomgang av hele internkontrollen for bedriften, og det er ikke fokusert på andre miljøtemaer som f.eks. kjemikalier eller utslipp til luft. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomheten.

Hensikten med kontrollene var å følge opp meldinger som Fylkesmannen har mottatt om utslipp fra bedriften. I tillegg til kontroll på bedriften, ble det begge kontrolldagene gjennomført befarings på nordsiden av Ytterøya. Tre områder på nordsiden av øya ble befart: strandområde innenfor bedriftens dypvannsutslipp, avløpskum som inngår i bedriftens ledningsanlegg og eiendom der det er meldt observasjoner om utslipp fra.

Ved kontrollene av bedriften, var det kontakt med følgende personer: teknisk leder Tore Skjørstad (til stede både 23.07.2013 og 27.08.2013), Lasse Kjørstad (27.08.2013) og daglig leder Kjetil Stavran (til stede deler av 27.08.2013). Ved kontrollene ble følgende deler av anlegget befart: produksjonsanlegget, kjeller under produksjonslokalene med oppsamlingssted for avløpsvann, produksjonsavfall samt fettavskiller, to avløpskummer (en mellom slakteriet og renseanlegget, og en mellom renseanlegget og dypvannsutslippet) samt renseanlegget med sil.

Fylkesmannens funn på kontrollene er klassifisert som avvik og anmerkninger. Avvik og anmerking er definert på følgende måte:

- Avvik: mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift,
- Anmerking: er forhold som ikke omfattes av definisjon for avvik, men som påpekes for å oppnå forbedringer.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget ved kontrollene var:

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996
- Utslippstillatelse for Ytterøykylling AS av 14.12.2011
- Øvrige korrespondanse mellom bedriften og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

3. Kontrollenes omfang

Tema for kontrollene var

- utslipp til vann fra produksjonen ved Ytterøykylling AS
- varslingsrutiner
- avfallsbehandling ved anlegget
- prosedyrer og rutiner (internkontroll) som gjelder for utslipp fra anlegget

4. Avvik

Følgende avvik framkom under kontrollen:

Avvik 1

Bedriften har aktivt satt renseinnretning ut av drift.

Avvik fra: utslippstillatelsen pkt. 3.1.

Kommentarer:

I følge utslippstillatelsen «skal det benyttes sil med maks. lysåpning på 0,5 mm». På kontrollen 23.07.2013 ble det opplyst fra bedriften at det var laget hull i silen på renseanlegget for å hindre gjentetting. Dette ble bekreftet på befaringen på renseanlegget 27.08.2013, det ble da konstatert 11 hull i silen. Dette gjør at mer fast materiale/slakteavfall (fjær, føtter, bein osv.) går ut i avløpssystemet og slippes ut i sjøen. Det medfører også økt fare for gjentetting av avløpsledningen.

Avvik 2

Det har vært ulovlige utslipp fra bedriften.

Avvik fra: utslippstillatelse for Ytterøykylling AS av 4.12.2011 pkt. 3.4.

Kommentarer:

Utslippstillatelsens pkt. 3.4 setter krav til at prosessavløpsvannet fra bedriften skal føres ut i Trondheimsfjorden i tett ledning. Gjentetting av avløpsledningen ved bedriften, har medført utslipp av prosessavløp til terreng via kummer. Dette er i strid med tillatelsen, og anses for å være en direkte følge av manglende rensing.

Avvik 3

Bedriften har brutt varslingsplikten til Fylkesmannen.

Avvik fra: Ytterøykylling AS sin utslippstillatelse av 14.12.2011 pkt. 2.5 og pkt. 9.4, internkontrollforskriftens § 5 pkt. 7.

Kommentarer:

I følge vilkår for bedriftens utslippstillatelse pkt. 2.5, skal bedriften « så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.» I tillegg er det i vilkår 9.4 stilt krav til at «Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift. Bedriften skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.»

Bedriften har i 2013 hatt tre tilfeller av gjentetting på ledningsanlegget, noe som har medført ekstraordinære utslipp. Bedriften har foretatt intern journalføring og har avviksbehandlet tilfellene. Tiltak er iverksatt (åpning av avløpsledning vha. spyling og trykkluft). Observasjoner av utslipp er meldt av eksterne parter til Fylkesmannen. Fylkesmannen har selv kontaktet bedriften og fått skriftlig redegjørelse på forespørsel. Bedriften tok kontakt med Fylkesmannen den 18.07.2013 og varslet om ett av utslippene (den siste hendelsen). Bedriften har plikt til å varsle Fylkesmannen ved alle slike hendelser.

I tillegg setter internkontrollforskriftens § 5 pkt. 7 krav til at virksomheten skal «iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen». Slike rutiner skal være dokumentert skriftlig. Som følge av denne bestemmelsen har bedriften plikt til å ha skriftlige rutiner (dvs. prosedyrer) for varsling av ekstraordinære utslipp. Bedriften kunne ikke framvise slik prosedyre.

Fylkesmannen bemerker også at bedriften bør varsle grunneier ved utslipp til annen eiendom. Utslipp fra bedriftens avløpsanlegg (avløpskum) til annen person sin eiendom har forekommet i 2013.

Avvik 4

Bedriften har installert knivpumpe på avløpssystemet.

Avvik fra: utslippstillatelse for Ytterøykylling AS av 14.12.2011.

Kommentarer:

I vilkårene til tillatelsen er det innledningsvis angitt at «Bedriften må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.» I tillegg inneholder tillatelsen krav til hvordan avløpet fra bedriften skal renses (pkt. 3.1), og krav til driftsrutiner som medfører manuell fjerning av fast materiale fra produksjonen for å forhindre at dette ledes til sluk og belaster avløpssystemet (pkt. 3.2).

På kontrollene ble det opplyst at bedriften hadde installert en knivpumpe (også kalt kvernpumpe) i en avløpskumme. En slikpumpe vil avhjelpe problemer med gjentetting, ved at fast materiale reduseres i størrelse. Den bryter imidlertid med vilkåret i tillatelsen om at fast materiale skal fjernes i produksjonen, dvs. før avløp. Etter Fylkesmannens vurdering bryter monteringen av knivpumpe med prinsippene for utslippstillatelsen, ved at den driftsmessig forenkler større utslipp fra bedriften. Installering av knivpumpe er ikke drøftet med konsesjonsmyndigheten, dvs. Fylkesmannen, på forhånd.

Avvik 5

Bedriften bryter tillatelsens krav til fettavskilling av utslippet fra produksjonen.

Avvik fra: utslippstillatelse for Ytterøykylling AS av 14.12.2011 pkt. 3.8, internkontrollforskriftens § 5 pkt. 7.

Kommentarer:

Utslippstillatelsen stiller følgende krav: «Avløpet må renses i riktig dimensjonert og drevet fettavskiller». På kontrollene inspiserte Fylkesmannen bedriftens fettavskiller. Anlegget besto av to plasttanker som var koplet sammen, og der avskilt fett blir fjernet manuelt ved hjelp av spade. Anlegget er ikke typegodkjent, men er bygd ved bedriften. Det var mye synlig fett i utslippet fra avskilleren, noe som tyder på at den ikke er riktig dimensjonert og ikke fungerer. På kontrollen den 27.08.2013 var det også fett på toppen av avskilleren og på gulvet i lokalet, noe som indikerer at avløpet har flommet over. Dersom avskilleren flommer over, vil ikke avløpet passere avskilleren, dvs. fett blir ikke skilt ut.

Tilstanden ved fettavskilleren var dårligere den 27.08.2013 enn den 23.07.2013, dvs. mer fett på og ved avskilleren. Den 27.08.2013 foregikk det slakting ved anlegget, noe som ikke var tilfellet den 23.07.2013.

Hvor ofte avskilleren blir tømt er uklart. Tømming av fettavskiller inngår ikke i noen stillingsinstruks eller prosedyrer ved bedriften.

I følge internkontrollforskriftens § 5 pkt. 7 skal bedriften ha skriftlige rutiner for å sikre at krav blir overholdt. Arbeidsoperasjoner som har betydning for forurensning/utslipp må derfor være beskrevet i en prosedyre. Det må utarbeides prosedyre for drifting av fettavskilleren, og tømming må innarbeides i stillingsinstrukser. I tillegg må det gjøres en ekstern vurdering av om avskilleren er riktig dimensjonert og om den fungerer etter hensikten.

Avvik 6

Bedriften bryter driftskrav til fjerning av fast materiale.

Avvik fra: utslippstillatelsen pkt. 3.2

Kommentarer:

I utslippstillatelsen er det angitt at «Før vask fjernes fast materiale ved feiing og skraping i stedet for spyling». Ved befaring i produksjonslokalet ble det observert at rister som er montert på sluk som går til avløp, aktivt blir fjernet for lettere å kunne spyle produktrester til avløp.

Bedriften hadde ikke rutiner for hvordan fast materiale/produktrester fjernes før vask. Dette ble også bekreftet muntlig av bedriften. Manglende fjerning medfører økt fare for gjentetting av avløpsledningen.

Avvik 7

Bedriften mangler oversikt over egne utslipp til vann.

Avvik fra: utslippstillatelsen pkt. 3.1 og 10.1.

Kommentarer:

Det er et krav i utslippstillatelsen av bedriftens årsutslipp ikke overstiger 36 tonn organisk stoff (biologisk oksygenforbruk BOF₅). I tillegg har bedriften krav om at min. 20 % av suspendert stoff skal fjernes fra avløpsvannet.

Bedriften gjennomfører utslippskontroll ved å ta ut avløpsprøver etter renseanlegget fire ganger årlig iht. oppsatt plan. Resultatene av disse sammenholdes ikke med avløpsmengdene fra bedriften, for å beregne årsutslippet. Bedriften er således ikke kjent med om utslippsbegrensningen i utslippstillatelsen overholdes. Det tas heller ikke prøve av innløpet til renseanlegget for å beregne renseeffekten.

Avvik 8

Bedriftens rutiner for forebyggende vedlikehold kan forbedres.

Avvik fra: utslippstillatelsens pkt. 2.4 og 9.2.

Kommentarer:

I utslippstillatelsens pkt. 2.4 er følgende krav stilt: «For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert». Utslippstillatelsens pkt. 9.2 som omhandler forebyggende tiltak, avslutter med «Det skal utarbeides en rutine for tilsyn, drift og vedlikehold av utslippsledning til sjø, for å hindre gjentetting, overløp og lekkasjer».

Bedriften har utarbeidet en prosedyre for tilsyn, drift og vedlikehold av utslippsledning. På kontrollene ble det ikke opplyst om denne prosedyren. Regelmessig kontroll av alle punkter med fare for utslipp bør tas inn i prosedyren, bl.a. kummer der det har vært utslipp tidligere. Kontrollen avdekket at bedriftens rutiner for forebyggende vedlikehold er mangelfulle. Bedriften gjennomfører tiltak når gjentetting og utslipp har skjedd, og forebygger ikke slike hendelser i tilstrekkelig grad.

Avvik 9

Bedriftens rutiner for å behandle eksterne klager kan forbedres.

Avvik fra: internkontrollforskriftens § 5 pkt. 7.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften setter krav til at virksomheten skal «iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen». Det skal som følge av dette foreligge et operativt system for

avviksbehandling. Bedriften har et slikt system, men naboklager eller uregelmessigheter knyttet til utslipp blir ikke alltid behandlet som avvik i systemet.

Avvik 10

Bedriften leverer noe produksjonsavfall til ulovlig behandling.

Avvik fra: Ytterøykylling AS sin utslippstillatelse av 14.12.2011 pkt. 7.1.

Kommentarer:

I vilkårene til utslippstillatelsen er det i pkt. 7.1 stilt følgende krav: «Avfall som oppstår i bedriften, skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.»

På kontrollen opplyste bedriften om at en del av pappavfallet fra anlegget ble levert til et biobrenselanlegg på øya. Biobrenselanlegg reguleres av forurensingsforskriftens kap. 27 om forurensninger fra forbrenningsanlegg med rene brensler. Forskriften tillater ikke at papp forbrennes i slike anlegg. Bedriften leveres således en del papp fra sin produksjon til et anlegg som ikke har tillatelse til å ta imot. Alt pappavfall må leveres til et godkjent mottaksanlegg.

5. Anmerkninger

Følgende anmerkninger ble gjort under kontrollene:

Anmerkning 1

Bedriften mangler automatisk driftsovervåking på avløpsanlegget.

Kommentarer:

For å avdekke driftsproblemer på avløpsanlegget, og for å iverksette tiltak før gjentetting og påfølgende utslipp skjer, bør bedriften installere automatisk driftsovervåking på avløpsanlegget. Dette var også et tema etter Fylkesmannens kontroll 23.10.2006, da Trønderkylling AS drev anlegget. Ved oppfølgingen av tilsynet meldte da Trønderkylling AS i brev av 14.11.2006 til Fylkesmannen at: «Det vil også bli montert GSM varsling i utslippskum. Se vedlegg 2», og utdypet i vedlegg 2 at «For å kunne overvåke utslippsledningens kapasitet anbefales installert nivåvakt i utslippskummen med GSM varsling, drevet av batteri ladet av solcellepanel. Innhenter for tiden løsninger og priser på dette, slik at ila. ca 14 dg kan ta stilling til valg av dette». Bedriften har ikke installert slikt varslingssystem.

Anmerkning 2

Det er behov for å foreta en undersøkelse av dypvannsutslippet.

Kommentarer:

Prosessavløpet fra bedriften ledes ut på dypt vann på nordsiden av Ytterøya. Utslippstillatelsen krever at utslippet går ut på 30 meters dyp. Bedriften har opplyst at ledningen er 210 meter lang.

Med tanke på de hendelser som har vært ved avløpsanlegget, ser Fylkesmannen behov for at det foretas en undersøkelse av bunnforholdene ved utslippsstedet. Undersøkelsen bør foretas av en nøytral part. Dvs. at verken bedriften selv eller rørleggerbedrift som har bygd avløpsanlegget kan gjennomføre en slik undersøkelse. Fylkesmannen vil bestille slik undersøkelse som bekostes av bedriften.

6. Andre forhold

Det ble tatt en del bilder på kontrollene. Et utvalg av disse er gjengitt i to vedlegg.

Den 23.07.2013 var det ikke slakting på anlegget. Den 27.08.2013 foregikk det slakting.

Den 27.08.2013 kunne det observeres partikler/belegg på sjøen i området der bedriftens utslippsledning går ut. Den 23.07.2013 var det ikke noe synlig belegg/partikler på sjøen.

Den 27.08.2013 kunne det i kum før utslippsledning (dvs. etter at avløpet har passert både fettavskiller og renseanlegg) observeres mye hvitt belegg. Belegget er ikke prøvetatt, men det er sannsynlig at det består av fett fra produksjonen.

Bedriften orienterte om at det for tiden planlegges et nytt foredlingsanlegg på Mule i Levanger. Fylkesmannen ber om at bedriften kommer med en redegjørelse om virksomheten på Mule, slik at Fylkesmannen kan behandle saken etter forurensningsloven.